

**THE EXISTENTIALISTIC INCARNATION OF AESCHYLUS'
TRAGEDY "THE LIBATION BEARERS" IN JEAN PAUL
SARTRE'S DRAMA "THE FLIES"**

**Η ΥΠΑΡΞΙΑΚΗ ΕΝΣΑΡΚΩΣΗ ΤΗΣ ΑΙΣΧΥΛΕΙΑΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ
«ΧΟΗΦΟΡΟΙ» ΣΤΟ ΔΡΑΜΑ «ΟΙ ΜΥΓΕΣ» ΤΟΥ ΖΑΝ ΠΟΛ ΣΑΡΤΡ**

Panagiotis ASIMOPOULOS
Hellenic Army Academy

SUMMARY

Adopting Eric Emmanuel Schmitt's diachronic dictum "the philosophy claims to explain the universe, while the theater to represent it" as an experiential, philosophical axis on one hand and as a literary, artistic springboard on the other part multifarious Jean - Paul Sartre with great mastery manages to reflect the sociopolitical parameters of his turbulent era. Furthermore he vividly manifests the unquestionable aspects of his authentic physiognomy, since he raises the current humanistic dipole of the pure relevance concerning the individual freedom and the personal responsibility. Aeschyleus' incomparable tragedy "the Libation Bearers" functions as a safe dramaturgic background that Sartre approximates in an excitingly original and radically unconventional way. The mythological material, although is distanced from the classic, Aristotelian framework of tragicity, hatches amazingly, with original respect to its intellectual matrix, whilst instilled in clear ontological nuances mutates exemplarily.

KEYWORDS: *Aeschylus, Sartre, Electra.*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με βιοματικό, φιλοσοφικό άξονα, λογοτεχνικό και καλλιτεχνικό εφαλτήριο τη διαχρονικής εμβέλειας ρήση του Ερίκ Εμανουέλ Σμιτ ότι «η φιλοσοφία αξιώνει να εξηγήσει τον κόσμο, το θέατρο να τον αναπαραστήσει» ο πολυσχιδής Ζαν Πολ Σαρτρ με εξαιρετική μαεστρία επιτυγχάνει να αντικατοπτρίσει τις κοινωνικοπολιτικές παραμέτρους της κλυδωνιζόμενης εποχής του. Παράλληλα εκδηλώνει γλαφυρά τις αδιαμφισβήτητες πτυχές της αυθεντικής του φυσιογνωμίας, καθώς ανακινεί το επίκαιρο ανθρωπιστικό δίπολο, αυτό της αμιγούς συνάφειας ανάμεσα στην ατομική ελευθερία και την προσωπική ευθύνη. Ασφαλές δραματουργικό υπόβαθρο αναδεικνύεται η απaráμιλλη αισχύλεια τραγωδία «οι Χοηφόροι», την οποία προσεγγίζει κατά τρόπο συγκλονιστικά πρωτότυπο, ριζοσπαστικά αντισυμβατικό. Το μυθολογικό υλικό, αν και αποστασιοποιείται από το κλασικό, αριστοτέλειο πλαίσιο της τραγικότητας, εκκολάπτεται κατά αγαστό τρόπο και με ακραιφνή σεβασμό προς το πρωτότυπό του, μεταλλάσσεται υποδειγματικά, διαποτίζεται από σαφείς οντολογικές αποχρώσεις.

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ: Αισχύλος, Σαρτρ, Ηλέκτρα.

BIBLIOGRAPHY

- BRUNEL, Pierre, Ο μύθος της Ηλέκτρας, (Μετ. Κλαίρη Μιτσοτάκη), Αθήνα, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, 1992.
- CHIARI, Joseph, *The Contemporary French Theatre: The Flight from Naturalism*, London, Salisbury Square, pp.141-155
- COHEN-SOLAL, Annie, Jean-Paul Sartre: A Life, New York, Pantheon Books, 1987.
- CURTIS, Anthony, *New Developments in the French Theatre, The Mask No 8*, London, The Curtain Press, 1948.
- MCCALL, Dorothy, *The Theatre of Jean-Paul Sartre*, Columbia University Press, 1967.
- SARTRE, Jean – Paul, *Situations III*, Paris, Gallimard, 1949.
- SARTRE, Jean-Paul and RECK, Rima Drell, “Beyond Bourgeois Theatre”, *The Tulane Drama Review*, 5 (3), 1961, pp. 3-11.
- ΣΑΡΤΡ, Ζαν – Πολ, Οι Μύγες, (Μετ. Γιώργος Πρωτοπαπιάς), Αθήνα, Δωδώνη, 1987.

FUNDAMENTE GRECO-LATINE ALE TERMINOLOGIEI ÎN MEDICINĂ: ARGUMENTE PENTRU O LINGVISTICĂ MEDICALĂ

Nina Aurora BĂLAN
Universitatea din Craiova

REZUMAT

Limba medicală este atât de complex încât reprezintă o provocare nu numai pentru lingviști, ci și pentru istorici. Aparținând limbajelor științifice, terminologia medicală s-a conturat în antichitate, începând cu Hipocrate și s-a continuat din Evul Mediu cu utilizarea limbii latine cea care, pe bună dreptate, va fi considerată limba medicinei până ce, treptat, din secolul al XIX-lea a început să fie dublată de adaptarea/traducerea/inovarea termenilor medicali în limbile naționale.

CUVINTE-CHEIE: *limbaje științifice, terminologia medicală, limba latină.*

BOCCACCIO ȘI MOȘTENIREA ANTICHITĂȚII *(De mulieribus claris)*

Florica BECHET
Universitatea din București

REZUMAT

Cunoscut mai ales drept autor al *Decameronului*, Giovanni Boccaccio este, în egală măsură, autorul mai multor opere scrise în latină. Pasionat încă din tinerețe

de literatura antică, din care preia o seamă de teme, sub îndemnul lui Petrarca, pe care-l admiră și de care-l leagă o strânsă prietenie, Boccaccio se dedică tot mai mult studiului limbilor latină și greacă, lărgindu-și sfera lecturilor, aprofundându-le și filtrându-le prin propria sa personalitate. Scrie mult în latină, îmbinând propriile-i înclinații cu tendințele epocii. Pe urmele lui Petrarca, cu al său *De viris illustribus*, autorul compune lucrarea *De casibus virorum illustrium*. Dar, conștient de faptul că asemenea lucrări dedicate bărbaților celebri abundă încă din Antichitate, se hotărăște să dedice un studiu asemănător femeilor. Așa au luat naștere cele 106 portrete de femei, pe care Boccaccio le consideră demne de ilustrat și de transmis posterității. Boccaccio se consideră primul autor care dedică femeilor o asemenea lucrare, deoarece tratatul lui Plutarch *Mulierum virtutes* nu-i era cunoscut, el fiind tradus în latină cu mult după *De mulieribus claris*. Cunoscând personalitatea autorului *Decameronului* și identificând sursele antice ale acestei lucrări dedicate femeilor, suntem însă surprinși de selecția operată și de punctul de vedere dominant al lucrării. Deoarece, păstrându-și poate misoginismul originar, Boccaccio se apleacă doar asupra acelor femei care și-au depășit, în vreun fel, condiția lor de femeie. Este o virtute supremă, pe care autorul ar dori s-o găsească la femeile epocii sale.

Lucrarea noastră dorește să inventarieze aceste calități care fac din femei modele pentru eternitate, punând în paralel modul în care sunt prezentate aceste femei în sursele antice și portretele boccacciene. Sperăm să conturăm astfel moralitatea acestui inedit Boccaccio, profund schimbat față de autorul *Decameronului*.

CUVINTE-CHEIE: *Boccaccio, De mulieribus claris, Decameronul, portret, femeie.*

ADMINICULUM: FROM THE LEXICAL FIELD OF AGRICULTURE TO GRAMMATICAL TERM THROUGH METAPHOR

ADMINICULUM: DE LA LEXICUL AGRICOL LA TEHNICISMUL GRAMATICAL; PRIN INTERMEDIUL METAFOREI

Francisco Javier BRAN GARCÍA
Ph.D. Candidate on Latin Philology
Universidad Complutense de Madrid

ABSTRACT

The present paper aims at illustrating with a particular example the work carried out within the frame of the “Diccionario de términos gramaticales latinos” while showing the use of the term *adminiculum*. This word, according to Latin dictionaries, was originally kept within the lexical field of agriculture in which it

originated. It might be considered part of the amount of terms belonging to Latin as a language of peasants. The use that the aforementioned word acquired in the hands of the *grammatici Latini* shows how it was transferred – by the means of a figurative sense – to a purely grammatical context, achieving usage in both semantics and phonetics.

LEXICON: *adminiculum, technicality, metaphor, phonetics.*

SMALL BIBLIOGRAPHY

- KEIL, H. (ed.) (1981), *Grammatici Latini* (in 7 vols.), Hildesheim: Olms.
- MAROUZEAU, J. (1925), «Le latin, langue de paysans», in VV. AA., *Mélanges Vendryes*, Paris: Librairie Ancienne Édouard Champion (pp. 251-264).
- MAROUZEAU, J. (1949), *Quelques aspects de la formation du latin littéraire*, Paris: C. Klincksieck.
- MARTÍNEZ, J. (1988), «Prosa científica latina», in FERRERES, L. (ed.), *Treballs en honor de Virgilio Bejarano: Actes del IXè Simposi de la Secció Catalana de la SEEC, St. Feliu de Guíxols, 13-16 d'abril de 1988*, Barcelona: Universitat, Secció Catalana de la SEEC (vol. 1, pp. 129-146).
- MEO, C. DE (1986), *Lingue tecniche del latino*, Bologna: Pàtron editore.
- SCHAD, S. (2007), *A lexicon of Latin grammatical terminology*, Pisa & Roma: Fabrizio Serra.
- URÍA, J. (introd., trans. and notes) (2009), *Carisio: Arte gramática*, Madrid: Gredos.

LITERATURĂ ȘI ACTUALITATE. POLIFONII VERGILIENE LITTÉRATURE ET ACTUALITÉ. POLYPHONIES VERGILIENNES

Valy CEIA

Universitatea de Vest din Timișoara

RÉSUMÉ

Il y a des valeurs spirituelles universelles qui nourrissent la littérature le long des temps. Tous les créateurs véritables ont prouvé toujours l'empathie avec ces valeurs, transculturelles et transtemporelles de par leur nature. De la sorte, la littérature, qui est, tout d'abord, l'art de l'âme et de la conscience, s'avère être aussi l'art de la connaissance et de la vie, le lieu privilégié de la rencontre entre raison et affect, gnoseologie et esthétique. L'originalité de la littérature est un concept dont la complexité-pérennité s'appuie sur la continuité des valeurs, animées depuis toujours par une artère de sacré. Mon étude met en exergue toutes ces valeurs grâce à l'épopée de Virgile, un texte classique d'une fulgurante actualité.

MOTS-CLÉS: *création littéraire, actualité, Virgile, la complexité créatrice, originalité.*

CIORAN ȘI ANTICHITATEA

Alexandra CIOCÂRLIE

Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”, București

RÉSUMÉ

L'antiquité fournit à Cioran de nombreux exemples pour justifier son attitude désabusée et son attraction pour le déclin et l'agonie. L'essayiste n'envisage pas Grèce et Rome uniquement comme un monde perdu à jamais, mais aussi comme une préfiguration du destin de l'Europe moderne qui se dirige vers son déclin. Ce n'est pas l'antiquité florissante qui le fascine, car avec celle-là, les modernes n'ont rien de commun. La symétrie qu'on peut remarquer est établie uniquement entre l'antiquité en déclin et la décadence moderne. L'Occident contemporain rappelle le crépuscule des grandes civilisations antérieures, le crépuscule de l'empire romain en tout premier lieu.

MOTS-CLEFS : *Antiquité / modernité, Grèce et Rome antiques / Europe moderne, Décadence, Intertextualité, Cioran.*

« ANTIGONE ET ÉPIGONES : UN MYTHE DANS L'INCONSCIENT COLLECTIF OCCIDENTAL »

Franck COLOTTE

Université de Luxembourg

RÉSUMÉ

Héroïne de la mythologie grecque, Antigone appartient à la famille royale des Labdacides. Au Ve siècle avant J.-C. (441 av. J.-C.), le poète grec Sophocle a donné à Antigone son premier grand rôle au théâtre, en faisant d'elle le personnage central d'une tragédie mémorable. Après Sophocle, le mythe d'Antigone a perduré à travers les siècles jusqu'au jour d'aujourd'hui, jusqu'à l'actualité la plus brûlante, la plus explosive oserions-nous dire, qui secoue notre société moderne.

Par « actualité explosive », nous songeons à l'attentat suicide qui ensanglanta le métro de Moscou en avril dernier. L'on se souvient de cette adolescente âgée de 17 ans, surnommée la « veuve noire », mariée à un chef rebelle du Daguestan. Elle fut identifiée comme l'une des kamikazes qui s'est fait exploser dans ce métro. Un tel acte relance le débat du martyr accepté, la question du sacrifice suprême au nom d'un idéal. La force de résistance d'Antigone prend ainsi des allures éternelles : représentation du désir de l'analyste pour Lacan, Antigone est devenue plus largement le symbole de toutes les femmes qui se dressent contre les tyrans, les interdits, l'impossibilité d'accomplir les rites du deuil, et toutes les injustices. Sans juger ni être dupe d'une instrumentalisation de l'acte héroïque,

nous pouvons au moins constater qu'Antigone et la révolte politique qui la caractérise, est toujours actuelle.

De Brecht à Cocteau, de George Steiner à Marie Delerm, en passant par Janusz Glowacki, Jacques Cassabois, Marie-Thérèse Davidson, sans oublier Jean Anouilh et la bande dessinée, le personnage d'Antigone a nourri et nourrit encore l'univers imaginaire et artistique d'un grand nombre d'écrivains, de philosophes, d'artistes qui tous ont, par le redimensionnement du mythe, contribué à produire une vision personnelle d'une figure mythologique protéiforme et transfictionnelle. Pourquoi ce mythe a-t-il traversé les siècles sans perdre son pouvoir de fascination ? C'est à cette question que nous allons tenter de répondre dans cette conférence qui s'efforcera, à travers un corpus littéraire varié, d'analyser les mécanismes et les conditions du réinvestissement transfictionnel (à travers ses « épigones ») dont a bénéficié ce mythe bimillénaire.

MOTS-CLEFS : *transfictionnalité - sacrifice/idéal - justice - réinvestissement mythologique – permanence du mythe.*

BIBLIOGRAPHIE

- Bauchau (H.), *Antigone*, Paris, J'ai lu, 2001.
Gilbert (M.) - sous la direction de, *Antigone et le devoir de sépulture* (actes de colloque), Éditions Labor et Fides, 2005.
Grenier (L.) - Tremblay (S.) - sous la direction de, *Le projet d'Antigone. Parcours vers la mort d'une fille d'Œdipe*, Montréal, Liber, 2005.
Lemoine (Y.) - Mignard (J.-P.), *Le défi d'Antigone. Promenade parmi les figures du droit naturel*, Éditions Michel de Maule, 2013.
Steiner (G.), *Les Antigones*, Paris, Gallimard, Folio Essais, 1992.

RES VBI EMANTVR

Ioana COSTA

Universitatea din București

ABSTRACT

Cato's handbook on agriculture is a rich collection of data, both philologically and as *realia*. One chapter (CXLIV) is entirely devoted to precise information regarding merchandise. Cato inserts in his book the best sources for each item, *e.g.* Rome is a good market for tunics, togas, blankets, shoes, while Cales and Minturnae offer the best caps, iron tools, spades, axes, harness, ornaments and small chains; tiles are to be bought in Venafrum. Some of the information includes specific merchants or manufacturers as Lucius Tunnus, of Casinum, and Gaius Mennius, son of Lucius Mennius, of Venafrum, who made the best press-ropes. This chapter, as much as the entire handbook Cato wrote, seems to depict stability itself, a world that will never end or change.

KEYWORDS: *Cato, information, agriculture, merchandise, stability.*

INFLUENȚA CULTURII CLASICE GRECO-LATINE ASUPRA DIALOGULUI *ASOLANII* DE PIETRO BEMBO

Ioana-Rucsandra DASCĂLU
Universitatea din Craiova

REZUMAT

Recunoscând independența și diferența față de literatura latină a dialogurilor despre iubire *Asolanii* de Pietro Bembo (Mario Pozzi), se constată de fapt autonomia modelului latin, în învelișul limbii italiene: o meditație despre iubire reprezentată sub forma unui dialog în trei părți, susținut de trei personaje masculine, trei personaje feminine și supravegheat, deasupra tuturor, de Regina Ciprului. Dialogul filosofic în grădină ca *locus amoenus* are surse deopotrivă în literatura italiană renescentistă, la Petrarca și în literatura latină, la Cicero în *Tusculane*.

Sinestezia prin care sentimentul iubirii este definit în termeni ai gustului (*dulce* și *amar*) are origini antice, în poezia comică și în poezia lirică latină (la Catul, Tibul, Horațiu). Mai mult, cuvântul *amar* stabilește raportul de paronimie cu verbul *amare*, motivarea acestei similitudini fonetice constituind unul dintre punctele de discuție dintre personaje. Perottino susține că: *amor fără de amar nu-i cu puțință, pe de altă parte, amarul nu se-ncearcă și nu se-ndură decât din amor*. Dar această imagine datează încă din poezia comică latină, de la Plaut, care căuta efectele jocurilor de cuvinte pornind de la paronimii: *mel* (miere) - *fel* (fiere), *amare* (a iubi) - *amarum* (amar) (Plaut, *Casina*, 223).

CUVINTE-CHEIE: *influența clasică greco-latină asupra lui Pietro Bembo, paronimie și joc de cuvinte.*

BIBLIOGRAFIE

Pietro Bembo, *Asolanii* (Trei dialoguri despre iubire), Editura Humanitas, București, 2014.

Ioana-Rucsandra Dascălu, *Figuri de stil ale iubirii în poezia lirică latină*, în: *Analele Universității din Craiova*, Seria Științe Filologice. Lingvistică, Anul XXXI, Nr. 1-2, 2009, p. 64-78.

Ioana-Rucsandra Dascălu, *Figures de style de l'amour dans les comédies plautiniennes*, în: I. Buzera, C. Popescu, S. Sorescu, *Studii de literatură și lingvistică*, Editura Aius, Craiova, 2011, p. 92-102.

Monica Fekete, *Bembo e il giardino veneto. Appunti negli spazi privilegiati di Asolo e del Noniano*, comunicare ținută la *Convegno Internazionale „La lingua e la letteratura italiana in prospettiva sincronica e diacronica”*, Craiova, 19-20 settembre 2014.

FRANȚUZISMELE – O MODĂ NECESARĂ?

Daniela DINCĂ, Mihaela POPESCU

Universitatea din Craiova

REZUMAT

Începând cu sfârșitul secolului al XVIII-lea și, mai cu seamă, pe întreg parcursul secolului al XIX-lea, limba română a cunoscut un amplu și necesar proces de modernizare, de reînnoire lexicală, de reromanizare sub puternica influență a limbii și culturii franceze (în fapt, cea mai puternică influență la distanță, unică în lume, după aprecierea reputatului romanist și românist Alf Lombard (*Le vocabulaire d'emprunt. Questions de principes*, în *ACIL* X, 1, 1969: 646) (proces ce se continuă, de altfel, și în prezent, sub o formă atenuată). La acest context geolingvistic, istoric și cultural trebuie racordat numărul foarte mare de *galicisme* – „cuvinte dintr-o altă limbă, diferită de franceză, care au rezultat prin imitarea unor cuvinte franțuzești” (v. André Thibault, 2009, *Galicismes et théorie de l'emprunt linguistique*, Paris, L'Harmattan) – care au pătruns în lexicul limbii române, reprezentând un procentaj de 39% din ansamblul unităților lexicale înregistrate în *Dicționarul explicativ al limbii române* (DEX 1998).

În această lucrare, ne propunem o definiție a *franțuzismului* obținută pe baza unui demers metodologic inductiv, care pornește de la analiza unui *corpus* de 153 de intrări lexicografice cu această etichetare în cel mai important dicționar explicativ al limbii române (DEX, 1998). Vom arăta astfel că, dacă aplicăm criteriul *necesității*, franțuzismul face parte din clasa *peregrinismelor* (Florica Dimitrescu, *Dicționar de cuvinte recente*, 1994) prin faptul că reprezintă un împrumut de lux, un element de jargon intrat în limba receptoare sub influența modei sau a snobismului lingvistic ori socio-cultural.

Din analiza corpus-ului nostru se va observa însă că la nivelul acestei clase de galicisme se prefigurează două subtipuri: (i) pe de o parte, unele franțuzisme, ca *butic, ambuteiaj, apetit, bistrou, buchunist, debusola* etc. s-au integrat din punct de vedere ortografic, fonetic și morfosintactic în sistemul limbii române, au fost asimilate și au depășit astfel statutul unui împrumut de lux sau al unui cuvânt străin, intrând în categoria generală a neologismelor; (ii) pe de altă parte, există clasa franțuzismelor (*ambuscat, banieră, brigand, clu, comeraj, conchetă, dagă* etc.) care nu mai sunt în uz în limba actuală, având statut de cuvinte livrești sau chiar de arhaisme. Și una și cealaltă categorie (i, ii) reprezintă, credem noi false franțuzisme (v. și Hristea, Theodor, *Franțuzisme aparente și pseudofranțuzisme în limba română*, în *LR*, 28, 5, p. 491-503, 1979).

În realitate, din ansamblul franțuzismelor înregistrate în DEX (1998) se distinge o serie mică de lexeme ca: *bonjur, bonton, demoazelă, dezabie/dezabieuri, monșer, parol, papa, plezir* etc., majoritatea intrate pe cale orală, cu un important rol semantico-pragmatic la nivelul discursiv al interacțiunii verbale (exprimând, în funcție de context, diferite valori afective, atitudinale sau de natură sociolingvistică) în româna actuală.

Studiul de față se înscrie în direcția de cercetare a proiectului *Reconfigurarea semantică a galicismelor în spațiul socio-cultural românesc* (FROMISEM-II) al cărui principal obiectiv este acela de a corela analiza lingvistică a galicismelor din limba română cu nivelul extralingvistic pentru a reliefa funcția împrumutului de marcator socio-cultural care reflectă mutațiile de natură socială, politică și culturală existente în viața unei comunități la un moment dat, cea de indicator de univers mentalitar, respectiv de element distinctiv la nivel axiologic între limbi.

CUVINTE-CHEIE: *franțuzism, neologism, galicism, împrumut lexical, jargon.*

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Lucrări teoretice

- Dimitrescu, Florica, 1994, *Dinamica lexicului limbii române*, București: Logos.
- Costăchescu, Adriana / Dincă, Daniela / Dragoste, Ramona / Iliescu, Maria / Popescu, Mihaela / Scurtu, Gabriela, *Typologie des emprunts lexicaux français en roumain. Fondements théoriques, dynamique et catégorisation sémantique* (FROMISEM), Craiova, Editura Universitaria, 2011, 255 p.
- Hristea, Theodor (1979), «Franțuzisme aparente și pseudofranțuzisme în limba română», in *LR*, 28, 5, p. 491-503.
- Iliescu, Maria/Costăchescu, Adriana/Dincă, Daniela/Popescu, Mihaela/Scurtu, Gabriela, 2010, «Typologie des emprunts lexicaux français en roumain (présentation d'un projet en cours)», *Revue de Linguistique Romane*, 75, 589-604.
- Lombard, Alf, «Le vocabulaire d'emprunt. Questions de principes», in *ACIL* X, 1, 1969.
- Thibault, André (éd.), 2009, *Galicismes et théorie de l'emprunt linguistique*, Paris, L'Harmattan.

Dicționare

- DA = Academia Română, 1913-1949, *Dicționarul limbii române*, București.
- DEX = Academia Română, Institutul de Lingvistică "Iorgu Iordan", 1998, *Dicționarul explicativ al limbii române*, (2^{iemă} éd.) ed. a 2-a, București, Univers Enciclopedic.
- DLR = Academia Română, 1965-2009, *Dicționarul limbii române, serie nouă*, București, Editura Academiei Române.
- DN = Marcu, F., C. Maneca, 1986, *Dicționar de neologisme*, București, Editura Academiei Române.
- MDN = Marcu, F., 2008, *Marele dicționar de neologisme*, ed. a 10-a, București, Saeculum Vizual.
- NODEX = Litera Internațional, 2002, *Noul dicționar explicativ al limbii române*, București, Litera Internațional.

TLFi = Centre Nationale de la Recherche Scientifique (CNRS), Analyse et Traitement Informatique de la Langue Française (ATILF), Université Nancy 2, *Trésor de la Langue Française Informatisé*, <http://atilf.atilf.fr/tlf.htm>.

LATIN IN THE ROMANIAN LEXICOGRAPHY

Dana DINU

University of Craiova

ABSTRACT

The intention of this article is to make a diachronic description of the Romanian lexicography in terms of its relationship with Latin and thus to emphasize the contribution that Latin had to the Romanian language development, to the applied linguistics and generally to the language sciences involved in building dictionaries of the Romanian language. In addition, the article aims to highlight the advantage the Romanian language had in association with Latin, in its aspiration to become a national language with a cultural status and fully able to assume this autonomous role.

KEYWORDS: *lexicography, Latin, Romanian, dictionary, national language.*

JOCUL DIFERENȚEI ÎN DECADENTISMUL ROMAN

Iona DUȚĂ

Universitatea din Craiova

REZUMAT

Centralizarea puterii politice imperiale și nenumăratele ex-centrări (teritoriale, comportamentale, private etc.) creează în decadentismul roman un spațiu de joc propice punerii în criză a diferenței identitare și culturale. Histriionismul și nebunia unor împărați romani sunt totodată produsul acestei confuzii politice și al unor modele de guvernare hibride instabile, conflictuale, incapabile să fixeze puterea într-o diferență specifică. În plan cultural, etalarea arenei și a gustului pentru spectacol preia această derivă prin respingerea formei artistice, a organizării limbajului, în favoarea unui joc emoțional de efecte. Astfel, resurecția tragicului (Seneca) reflectă criza diferenței sociale (slăbirea solidarităților comunitare) în timp ce dezvoltarea elegiei erotice oglindește criza diferenței individuale în acest peisaj decadent.

CUVINTE-CHEIE: *diferență, decadentism, tragedie, elegie, model politic.*

PRESENTACIÓN DE *DONATI ARTIS GRAMMATICAE INDEX ET CONCORDANTIA*

Cirilo GARCÍA ROMÁN
Universidad del País Vasco

RESUMEN

El objeto de la ponencia es presentar el Índice y la Concordancia del *Ars Grammatica* de Donato. Se hablará de los siguientes aspectos: ediciones utilizadas y sus peculiaridades, fases de la elaboración del trabajo, características de la concordancia y utilidad de la misma para los investigadores.

PALABRAS CLAVE: lingüística, lexicografía, gramática, retórica, historiografía lingüística.

BIBLIOGRAFÍA

- Holtz, Louis: *Donat et la tradicton de l'enseignement grammatical. Étude sur l'Ars Donati et sa diffusion (IVe-IXe siècle) et édition critique*, Paris: Centre National de la Recherche Scientifique, 1981.
- Keil, Henrich: *Grammatici Latini*, vol. IV, Hildesheim, Zuriz y New York: Olms, 1961 [= Leipzig, 1864], pp. pp. 353-402).

¿POR QUÉ UN *DECOTGREL*? NUEVOS MÉTODOS PARA NUEVOS RETOS WHY A *DECOTGREL*? NEW METHODS FOR NEW QUESTIONS

Marco A. GUTIÉRREZ
University of the Basque Country

RESUMEN

Nuestra comunicación pretende dar cuenta de los nuevos métodos que hemos empleado para elaborar el *DECOTGREL* (*Diccionario Electrónico Concordado de Términos Gramaticales y Retóricos Latinos*). Mediante este novedoso instrumento lexicográfico pretendemos dar cauce y, en la medida de lo posible, respuestas a los retos directamente surgidos del gran desarrollo que han experimentado los estudios sobre la tratadística gramatical antigua en las últimas décadas, e indirectamente alentados por los avances de la moderna tecnología informática, que como tales ninguna de las ramas de saber puede ignorar ni mucho menos eludir, sobre todo en lo que concierne al tratamiento electrónico de los textos.

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

- GUTIÉRREZ, Marco A. (director) (2013), *DECOTGREL (Pmin). Diccionario Electrónico Concordado de Términos Gramaticales y Retóricos Latinos*, San Millán de la Cogolla, Cilengua.
- (1990), «L'interprétation des théories de grammairiens latins sur les conjonctions selon le structuralisme fonctionnel», *Glotta* 68, pp. 105-118.
- (1988), «La oposición estructural 'copulativas / disyuntivas' en los gramáticos latinos», *Veleia* 5, pp. 287-291.
- SCHAD, Samantha (2007), *A Lexicon of Latin Gramamtical Terminologie*, Pisa & Roma, Fabrizio Serra Editore.
- SWIGGERS, Pierre (2009), "Reseña a: SAMANTHA SCHAD, *a Lexicon of Latin Grammatical Terminology*. *Studia Erudita* 6. Pisa/Rome: Fabrizio Serra Editore, 2007", *Bryn Mawr Classical Review* 2009/02/03, pp. 1-12.

UN COEUR SIMPLE DE G. FLAUBERT: L'HISTOIRE D'UNE VIE

UN COEUR SIMPLE BY G. FLAUBERT: A LIVE HISTORY

Camelia MANOLESCU

Université de Craiova

RÉSUMÉ

Le recueil de G. Flaubert, *Trois contes*, au fond sa dernière production romanesque avant sa mort, comprend trois nouvelles, *Un Cœur simple* (l'étude de la vie d'une femme simple, Félicité), *La Légende de Saint Julien L'Hospitalier* (la vie d'un seigneur légendaire qui commet un meurtre horrible et qui doit ensuite sauver son âme) et *Hérodias* (la décapitation du Saint Jean le Baptiste), publiées en 1877 par Charpentier.

Nous nous proposons, dans notre étude, de réinterpréter le premier volet du recueil de nouvelles, *Un cœur simple*, en insistant sur *l'histoire et le trajet d'une vie simple*, la vie de Félicité, le personnage central, qui par travail, obéissance et amour pour les autres, dépasse son statut de domestique.

MOTS-CLÉS : *nouvelle, une vie, souvenirs, amour.*

ABSTRACT

G. Flaubert's collection, *Trois contes*, basically his last novel production before his death, includes three short stories, *Un Cœur simple* (the study of a single woman's life, Félicité), *La Légende de Saint Julien L'Hospitalier* (a legendary lord's life who commits a brutal murder and then he must save his soul) and *Hérodias* (Saint John the Baptist's beheading), published in 1877 by Charpentier.

Our study aims to reinterpret the first part of this collection of short stories, *Un Cœur simple* (*A Simple Heart*), emphasizing *the story of a simple life*, Félicité's

life, the central character, who, by working, obedience and love for the others, exceeds her status as a maidservant.

KEYWORDS: *short story, a life, souvenirs, love.*

HALLAZGOS Y DIFICULTADES DEL DICCIONARIO DE TÉRMINOS GRAMATICALES LATINOS: ALGUNOS EJEMPLOS

Ana Maria Moure Casas
Universidad Complutense de Madrid

RESUMEN

El proyecto “Diccionario de términos gramaticales latinos”, actualmente en curso y aquí presentado, pretende ser un instrumento de consulta práctico en el que se ofrecen los términos gramaticales dentro de un contexto informativo, que permite entender mejor su significado. Se presentan, a título de ejemplo, dos lemas que muestran las dificultades de esta obra, pero también las ventajas que pueden derivarse de ella. Concretamente, *nomen* permite observar la amplia historia de este término y sus diferentes interpretaciones en la historia gramatical. *Interiectio* muestra el elevado grado de depuración y de afinamiento de los gramáticos antiguos, muy en línea con las interpretaciones actualmente vigentes sobre la interjección.

PALABRAS CLAVE: *Diccionario, gramáticos, términos, tecnicismos, nomen, interiectio, contexto.*

KEYWORDS: *Dictionary, grammarians, terms, tecnicisms, nomen, interiectio, context.*

BIBLIOGRAFÍA SUCINTA

BARWICK, K. (1925; reed. F. Kühnert, 1964): *Charisii Artis Grammaticae libri V*, Leipzig.

BARATIN, M.- DESBORDES, F. (1981), *L'analyse linguistique dans l'Antiquité Classique*. París.

BASSET, L. *et alii*; edd. (2007), *Bilinguisme et terminologie grammaticale gréco-latine*. Lovaina.

BÉCARES BOTAS, V. (1985), *Diccionario de terminología gramatical griega*. Salamanca.

COLOMBAT, B. -SAVELLI, M., edd., *Métalangage et terminologie linguistique. Actes du colloque international de Grenoble*. Université Stendhal-Grenoble 14-16 mai 1998. Lovaina.

FUNAIOLI, H. (1907 =1969 ed. ster.): *Grammaticae Romanae fragmenta* (rec.), Stuttgart.

GARCÍA ROMÁN, C.-GUTIÉRREZ GALINDO, M. A. (DÍAZ DE ALDA, M. C. –I.xvii-xviii) (1999-2001): *Prisciani institutionum grammaticalium librorum I-XVI, XVII-XVIII. Indices et Concordantiae*. Hildesheim-Zúrich-Nueva York.

----- (2003): *Prisciani operum minorum grammaticalium. Indices et concordantiae*, Hildesheim-Zúrich-Nueva York.

GUTIÉRREZ GALINDO, M. A. (2010), “Diccionario Electrónico Concordado de Términos Gramaticales y Retóricos Latinos (*DECOTGREL*): historia, métodos y objetivos”, *Cuad.Inst. Historia Lengua* 5 (2010) 87-113.

HERNÁNDEZ MIGUEL, L.A. Introd., trad. y notas (1998), *Varrón. La Lengua Latina*, Madrid.

HOLTZ, L. (1981): *Donat et la tradition de l' enseignement grammatical: étude sur l'ars Donati et sa diffusion -IVme. IXme. siècle- et édition critique*, París.

KEIL, H., ed. (1981), *Grammatici Latini* (7 vols.), Hildesheim.

LUQUE MORENO, J. Dir. (1987...) *Scriptores Latini de Re Metrica. Concordantiae-Indices*. Granada, Publ. Universidad.

MARINONE, N.-LOMANTO, V. (1979), *Concordanza dei Grammatici latini*. Turín.

(1991) *Index Grammaticus. An Index to Latin Grammar Texts*. Hildesheim-Zúrich-Nueva York.

MOURE CASAS, A. (2013), “La interjección en los gramáticos latinos”: *Otium cum dignitate. Hom. J.J. Iso; edd. J.A. Beltrán et al.*, Monografías Filolog. Lat. Univ. Zaragoza, pp. 137-148.

PUGLIARELLO, M. R. (1998), "Rassegna di studi grammatici latini (1985-1997)", *BSL* 28, 506-547.

SCHAD, S. (2007), *A Lexicon of Latin Grammatical Terminology*, Pisa-Roma.

URÍA, J. (Introd., trad. y notas) (2009), *Carisio. Arte Gramática libro I*, Madrid.

VVAA –Groupe *Ars Grammatica*- (2005...), *Histoire Épistémologie Langage*.

SENSE AND AESTHETIC DELECTATION IN HORACE'S ODES FROM "3RD BOOK"

Ștefan Lucian MUREȘANU
Universitatea *Hyperion* din București

ABSTRACT

Motto: *Scribendi recte sapere est et principium et fons*. ("Common sense is for the good writing, also is spring, and rule") - *Ars poetica*, 309.

Product of the school "of grammatical venerable" Pupillus Orbilius of Rome, Quintus Horatius Flaccus, "not being tied to the old Roman traditions (...) suffered since early youth the influence of Greek culture and became elinophil, as he stood

all his life" (Grabar-Passek, 1959: 381, vol. I), and through his poetic creation always pleaded for moderation, sobriety, temperance of passions. Since that time the art was influenced by the beautiful made by inspired artists of the world. The aesthetic of beauty was fulfilled by the idea of creating human enjoyment in admiration of the artist's spiritual universe that exists. Its being merged with art, whether we speak of men of letters with free word, with the image of idealized image. Everything was harmonized, eventually, for perfect creation. Horace was born to become eternal, lofty tribune who said: "I hate the profane people, and I keep him away ..."¹, not for fear that his speech would not have been so strong, that it can combat the stupidity, but to ignore the hypocrisy. Reading his Odes and generally the whole creation, the reader will observe the actuality of his ideas regarding the anthropological study of character, attitudes, inclinations of those who are immersed in the nothingness of time: "The one who by moving eyebrow moves the world"², says in one of the Odes of the third book, finding his full expression in the behavior of those who rule the world today.

Horace wrote in Latin, but also in Greek, everything found in his study of human being, and the result had a profound effect on the writings of major outlets of Greek orators. Universal through culture, current through his work that he left to posterity, not as a sum of lyrics, but as study of human attitude that has not changed anything in his behavior, the erudite tribune, preserver of traditions of honesty, will be recorded in one of his Odes: "Not extinguish the pain - why, stirring / envy, I would build a splendid atrium, / fashionable? Why would I give / On a heavy luxury my valley" (*The Choir of Virgins and Youngsters*, 1961: 57).

KEYWORDS: *Horace, image, attitude, Latin, moderation.*

BIBLIOGRAPHY

- Călinescu, George, *Studies and Conferences: "Horace"*, p. 30, ESPL, Bucharest, 1956.
Cizek, Eugene, *History of Latin Literature*, Adevarul Publishing, Bucharest, 1994.
Costa, Traian and Nichita, Mihai, *Horatius: Opera Omnia*, Univers, Bucharest, 1980.
Grabar-Passek, M.E, *History of Roman Literature*, Russian Academy Publishing House, Moscow, 1959.
Horațiu, *Ode, Epode, Satire, Epistule*, tr. Lascăr Sebastian, Editura Tineretului, București, 1961.
Kytzler, Bernhard, *Horaz. Eine Einführung*, Reclam-Verlag, Stuttgart, 2000.

¹ Horațiu, *Ode, Epode, Satire, Epistule*, tr. Lascăr Sebastian, Editura Tineretului, București, 1961.

² Idem, 1.

PERSONAJE ANTICE IN POEZIA LUI GEO BOGZA

Aurelia NĂSTASE
Universitatea din Pitești

ABSTRACT

Under the sign of the eloquence deity, Geo Bogza illustrates in his youth poems through some symbolic kernels, the dominant motif of voyage, the passage of time.

The uniqueness of each moment is inserted by degrading elements. The common denominator is given by the musical and rhetorical effects in the middle of them the persuasion deity being placed.

KEYWORDS: *Geo Bogza, Hermes, Orion, literary myth, mythology.*

CONTRIBUȚIA SFÂNTULUI DIONISIE EXIGUUL LA RECEPTAREA CULTURII GRECEȘTI ÎN OCCIDENT

THE CONTRIBUTION OF SAINT DIONYSIUS EXIGUUS TO THE RECEPTION OF THE GREEK CULTURE IN THE OCCIDENT

Drd. Silviu–Constantin NEDELICU
Universitatea din București

REZUMAT

Sfântul Dionisie Exiguul (cel Mic sau cel Smerit) a trăit cu aproximație între anii 460 – 555. S-a născut în Scythia Minor, Dobrogea de azi, și rămânând orfan din copilărie, a fost crescut la una dintre mănăstirile locale, avându-l ca părinte spiritual pe episcopul Petru.

Din Scythia Minor a plecat, așa cum era tradiția, în Orient, la Locurile Sfinte, unde nu a rămas prea mult timp din cauza răspândirii ereziei monofizite. Nu este cunoscut faptul dacă a mai călătorit și în alte locuri, cert este că la sfârșitul secolului al V-lea se afla în Constantinopol, capitala Imperiului Bizantin.

În perioada șederii sale aici a fost remarcat de către apocrisiarhul papal, delegatul papei de la Roma în Constantinopol, care l-a recomandat papei Ghelasie al Romei (492-496), pentru cunoașterea la perfecție a limbilor greacă și latină, întrucât acesta avea nevoie de un traducător.

A plecat din Constantinopol la Roma unde a ajuns după moartea papei Ghelasie, 21 noiembrie 496. Aici, în fosta capitală a Imperiului Roman a lucrat sub conducerea a zece papi, începând cu Anastasie al II-lea și sfârșind cu Vigiliu.

Datorită activității sale de traducător, a operelor din limba greacă în limba latină, a fost remarcat de către Casiodor, primul ministru al lui Teodoric, regele ostrogot al Italiei, cu care a avut o frumoasă prietenie.

Deoarece limba greacă ajunsese să nu mai fie accesibilă nimănui în Occident, Sfântul Dionisie Exiguul a tradus principalele opere teologice din limba greacă în latină pentru a le face accesibile tuturor.

Astfel principala sa contribuție la receptarea culturii grecești în Occident a fost aceea de traducător din limba greacă în limba latină.

CUVINTE-CHEIE: *Sfântul Dionisie Exiguul, Constantinopol, Papa Ghelasie, Roma, Occident.*

ABSTRACT

Saint Dionysius Exiguus (the Little or the Humble) lived approximately between 460 and 555. He was born in Scythia Minor, Dobrogea (Dobruja) of our days, and because he was orphaned in childhood, he was raised in one of the local monasteries, with Peter the bishop as his spiritual parent.

From Scythia Minor he went, as it was the tradition, in the Orient, to the Holy Places, where he didn't stay too long because the Monophysite heresy was gaining more and more ground. It is not known if he also travelled to other places, but the fact is that at the end of the fifth century he was in Constantinople, the capital of the Byzantine Empire.

During his stay here he was remarked by the papal delegate to Constantinople, which recommended him to Pope Gelasius of Rome (492-496) who needed a translator, Dionysius mastering a perfect knowledge of Greek and Latin.

He left Constantinople for Rome, where he arrived after the death of Pope Gelasius, November 21 of 496. Here, in the former capital of the Roman Empire he worked under ten popes, from Anastasius II and ending with Vigilius.

Due to his activity as a translator of works from Greek into Latin, he was remarked by Cassiodorus, the Prime Minister of Theodoric, the Ostrogothic king of Italy, with whom he had a beautiful friendship.

Because the Greek language became less and less accessible to people in the Occident, Saint Dionysius Exiguus translated the main theological works from Greek into Latin to make them accessible to all.

Thus his main contribution to the reception of Greek culture in the Occident was his work as a translator from Greek into Latin.

KEYWORDS: *Saint Dennis the Humble, Constantinople, Pope Gelasius, Rome, Occident.*

SUBSTANTIVE LATINEȘTI CU SENS JURIDIC

LATIN NOUNS WITH LEGAL MEANINGS

Elena-Veronica NICOLA,
Universitatea din Craiova

REZUMAT

Morfologia limbii latine cuprinde nouă părți de vorbire: substantivul, adjectivul, pronumele, numeralul, verbul, adverbul, prepoziția, conjuncția și interjecția. Limba română pe lângă cele nouă are și articol, ceea ce determină o anumită libertate în privința traducerii termenilor din latină. Articolul însoțește substantivul care în ambele limbi reprezintă partea de vorbire nominală de bază. În materialul de față ne propunem o expunere cât mai cuprinzătoare a unor substantive latinești cu sens juridic din diferite domenii de drept: civil, procesual civil, penal, procesual penal, al familiei, comercial, fiscal, vamal etc.

CUVINTE-CHEIE: *substantiv, articol, drept, limba latină, traducere.*

ABSTRACT

The morphology of the Latin language contains nine parts of speech: noun, adjective, pronoun, numeral, verb, adverb, preposition, conjunction and interjection. The Romanian language also contains the article, which offers a certain freedom as far as the translation of terms (from Latin) is concerned. The article accompanies the noun which in both languages stands for the basic nominal part of speech. In this paper we aim to make a comprehensive presentation of certain Latin nouns with legal meanings from various legal domains: civil law, civil procedure, criminal law, criminal procedure, family law, commercial law, tax law, customs law etc.

KEY WORDS: *noun, article, law, Latin, translation.*

REALITATE ISTORICĂ ȘI MIT CULTURAL ÎN RECEPTAREA ANTICĂ ȘI MODERNĂ A LUI SPARTACUS

HISTORICAL REALITY AND CULTURAL MITH IN ANCIENT AND MODERN RECEPTION OF SPARTACUS

jr. drd. **Laurențiu NISTORESCU**
Universitatea de Vest Timișoara

REZUMAT

De-a lungul secolului al XX-lea, Spartacus a fost receptat ca fiind un conducător al sclavilor din Imperiul Roman, ridicați la luptă pentru libertate individuală, și a devenit, printr-o extensie de semnificații care nu este străină de mecanismele propagandistice, un simbol al luptei pentru emancipare socială. O analiză judicios contextualizată, în termeni logico-istorici, a evenimentelor petrecute în Italia anilor 74-71 î. Hr., ne pune în fața unei evidențe radical diferită de imaginea culturală contemporană: mișcarea declanșată sub patronajul principelui traco-maed Spartacus nu prezintă nici un obiectiv legat de statutul sau condiția sclavilor (fapt nefiresc într-o societate în care traducerea nemulțumirilor sociale în revendicări politice are o îndelungată tradiție), etalând în schimb motivația, oportunitatea și resursele unui "al doilea front".

CUVINTE-CHEIE: *Imperiul Roman/Roma, Spartacus, sclavi, receptare.*

ABSTRACT

Throughout the twentieth century, Spartacus was perceived as a leader of the slaves in the Roman Empire, raised to fight for individual freedom, and became, by an extension of meaning that was related to the propaganda mechanisms, a symbol of the fight for social emancipation. A judicious contextualized analysis, in logical-historical terms, of the events that took place in Italy, in the years 74-71 BC, puts us in front of a record that is radically different from the contemporary cultural image: the movement that started under the patronage of the Thracian-Macedonian Prince Spartacus does not show any target related to the status or condition of the slaves (which is unusual in a society where the translation of social discontent into political demands has a long tradition), displaying instead the motivation, the opportunity and the resources of a "second front".

KEY-WORDS: *Roman Empire/Rome, Spartacus, slaves, reception.*

THE ABSOLUTE AND THE THOROUGHNESS OF ROSA OR BEYOND EMINESCU

Ph. D. **Mihaela Gabriela PĂUN**
University of Bucharest
Doctoral School of Letters

ABSTRACT

This study belongs to the literature field and regards the work of Eminescu in the vision of the critic Rosa Del Conte who deepens the poet's thinking revealing the autochthon archaic substrate which imposes the change of the optics perception of his work.

This study takes into account the essay "Eminescu sau despre Absolut" and represents my personal appreciation regarding some chapters which present the unique way of revealing the poet's activity as a writer, his incomparable majesty in verbalizing the specific ideas, but also the claiming of the archaic which contains ultimate truths, existent in the popular, Romanian culture, truths similar to the occult doctrines and philosophies which define the European culture. In this sense Rosa Del Conte doesn't have as purpose to interpret Eminescu from the perspective of assimilating the poetical, European thinking, but takes into account the request of the Romanian, archaic, cultural fond to bring into notice "the unsuspected spiritual fond from which this noble poetry raises and inserts itself".

As a conclusion we can say: the work of Eminescu valorises a valuable Romanian, autochthon, popular fond, into a Romanian language, readable and elegant affirming its Latin character. That's why, the exegesis of Rosa Del Conte, who regards "the most hidden shelter of the spirituality of Eminescu" is valuable and betrays the passion of the Italian critic for getting through of the archaic substrates of the Romanian culture identified in the work of the poet.

KEY WORDS: *absolute, archaic, Eminescu, Latin character,*

FORMATIONS LEXICALES SAVANTES D'ORIGINE GRÉCO- LATINE DANS LA TERMINOLOGIE ROUMAINE DU VIN

Dorina PĂNCULESCU
Université de Craiova
Ioana-Rucsandra DASCĂLU
Université de Craiova

RÉSUMÉ

Par rapport à d'autres terminologies propres aux diverses sciences et techniques qui sont bien établies depuis longtemps, la terminologie roumaine du

vin est encore en voie de constitution, d'après nos observations. Comme tout langage scientifique, elle doit avoir certaines caractéristiques, qui l'oppose à la langue commune: définition exacte des concepts et monoréférentialité des termes utilisés, systématisme et classification exacte, origine savante des termes (gréco-latins ou, plus récemment, anglo-américains), d'où résulte son caractère international (Ciobanu, 1998). La langue roumaine commune contient un grand nombre de mots relatifs à la culture de la vigne hérités du latin, qui ont généré certaines locutions ou dérivés formés en roumain: *vin, vie*, avec les dérivés *vinar, vier, vinărit; viță* (de *vie*), *must, coardă* (de *viță*), *ferment, a cultiva, a planta, ciorchine* (de *strugure*), *bute, butoi*, etc. Mais elle a aussi des mots autochtones (*strugure*) ou a subi d'autres influences, slaves (*podgorie, cramă, bob, zdrobi*), hongroises (*altoi, butaș*), du grec moderne (*arac, aguridă*) ou du turc (*soi, Afuz-Ali*).

Notre analyse ne concerne pas cette classe de mots anciens, mais ceux qui correspondent à la définition du mot savant, en tant qu'origine et emploi: il est tiré d'un mot antérieur par un processus en quelque mesure conscient et arbitraire, qui ne tient pas nécessairement compte des lois phonétiques, pour servir à la constitution d'une terminologie de domaine (Guiraud, 1978). La plupart de ces termes savants sont des composés, qui emploient des bases grecques ou latines et non des mots, et dont la structure la plus fréquente est asyntaxique (Giurescu, 1975). Ils sont du type: *oenologie-oenologue, viticulture-viticulleur-viticole, culture-cultivateur*, etc. On peut observer aussi des dérivés, des collocations ou même des locutions formées par calque sur des syntagmes étrangers contenant des bases savantes, l'influence la plus forte étant celle du français: *teren viticol, zonă viniferă, vinificare, vin licoros, maturare ou maturație* (a vinului), etc. L'influence de l'anglais est aussi présente de nos jours: *brand, briefing, show-room* qui remplace le néolatin *expoziție*.

Nous avons essayé aussi d'identifier certaines micro-zones sémantiques auxquelles renvoient les formations savantes que nous avons identifiées dans la terminologie du vin:

- culture de la vigne: *viticultură, viticultor, viticol*, qui viennent du lat. *Vitis* "vigne" par le français; *spalier*, qui a une origine multiple (fr, it, du bas lat. *Spatha, spathula*); *hibrid, hibridare*, du lat. *Hybrida, ancoră* (NDU, Lexis)

- production du vin: *enologie* ou *oenologie*, avec sa famille de mots: *enolog, enofil, enologic, enometrie, enoterapie*, qui vient du grec par le biais du français aussi (NDU, Lexis). Procédés techniques de fabrication et substances qui entrent dans la fabrication du vin: *transvazare, fermentare, alcooliză, ferment, tanin, detanizare, acid acetic, pasteurizarea vinului, aciditate, acid tartic, mustimetru, alcoolmetru, metabisulfid de potasiu, bioxid de sulf*, etc.

- qualités du vin et du raisin: *translucid, licoros*, (roșu) *violaceu*, (bob) *ovoidal*, (vin) *demisec*, etc.

- maladies du vin et traitements: *filoxera*, du grec *Xerôs*, "sec", par l'intermédiaire du français *phylloxera*; *sulfura de carbon, sulfat de cupru hidratat* (*piatră-vânăță*), etc.

- variétés de vigne et leurs caractéristiques: (soi) *extratimpuriu*, *astringent*, (struguri) *cilindro-conici*, *viță nobilă*, *viță autohtonă*, etc.

Notre corpus est formé de traités de spécialité pour la culture de la vigne et la production du vin et de quelques web-sites dédiés à ce domaine.

Phénomène culturel ancien, la production technologique moderne et mécanisée du vin ont imposé de nos jours un vocabulaire néologique, ouvert à l'universalité, qui a puisé beaucoup de ses termes dans l'ancien fonds gréco-latin.

MOTS-CLÉS: *viticulture, oenologie, terminologie du vin, vocabulaires de spécialité.*

REFERENCES BIBLIOGRAPHIQUES

Ciobanu, Georgeta, *Elemente de terminologie*, Editura Mirton, Timișoara, 1998.

Giurescu, Anca, *Les mots composés dans les langues romanes*, Mouton, The Hague-Paris, 1975.

Guiraud, Pierre, *Les mots savants*, PUF, Paris, 1978 (1968).

Zafiu, Rodica, "Păcatele limbii: Vinul, vița, via", *România literară*, Nr. 25/2006.

Ouvrages consultés:

Avram D. Tudosie, *Cultura viței de vie pe lângă casă*, Editura Ceres, București, 1981.

Lupșa, N., Bălănescu, Șt., *Ghidul grădinarului amator*, vol. III (*Cultura viței de vie în grădina de lângă casă*), Editura Ceres, București, 1977.

Noul dicționar universal al limbii române (NDU), Editura Litera Internațional, Chișinău-București, 2007.

Dictionnaire de la langue française. Lexis, Larousse, 1992.

Sitographie:

Vinul.ro/tag/vocabulary

www.winwstory.ro/vocabularul-vinului-terroir

MARQUEURS DE L'« ATTÉNUATION ILLOCUTOIRE » EN LATIN ET EN ROUMAIN

Cecilia Mihaela POPESCU

Université de Craiova

RÉSUMÉ

En latin et dans la langue roumaine contemporaine, la « mitigation du dire » se réalise fréquemment par l'emploi de certains tiroirs verbaux dont le rôle au cadre de l'interaction verbale est celui d'atténuer l'acte de parole. Il s'agit des « usages disloqués » de certains temps et modes verbaux dont la valeur sémantico-référentielle semble ne pas être en concordance avec leur signification primaire.

Dans le cadre de cette communication, nous nous proposons de faire le point sur les stratégies discursives d'expression de l'« affirmation atténuée » en latin et dans la langue roumaine contemporaine. Cette démarche mettra en exergue que l'emploi, par exemple en latin, du subjonctif parfait et, en roumain, du conditionnel présent dans bien des occurrences mitigées représente une exploitation pragmatico-discursive d'un certain trait constitutif inhérent de ces marqueurs, tel que le sème [+réalisé] (pour le premier cas) ou bien [+placement dans l'ultériorité] (pour le second).

MOTS CLÉ : *atténuation, niveau illocutionnaire, tiroirs verbaux, langue latine, langue roumaine.*

BIBLIOGRAPHIE SÉLECTIVE

- Fouilloux Baudin, Caroline / M. Didier Tejedor de Felipe (2004), « À propos du mode de l'atténuation », in *Langue française*, 142, p. 112-126.
- Orlandini, Anna (2003), « Vers la construction des mondes possibles: la non-actualisation en latin », in G. Calboli (ed.), *Papers on Grammar, Lingua Latina (Proceeding of the Twelfth International Colloquium on Latin Linguistics)*, IX, 2, Roma, Herder Ed., p. 621-629.
- Patard, Adéline / Arnaud Richard (2011), "Attenuation in French simple tenses", in *Cahiers Chronos 22* [Mortelmans, Jesse / Tanja Mortelmans / Walter De Mulder (ed.), *From now to eternity*], p. 157-178.
- Popescu, Cecilia Mihaela (2013), *Viitorul și condiționalul în limbile romanice. Abordare morfosintactică și categorizare semantică din perspectivă diacronică*, Craiova, Editura Universității din Craiova.

THE ACROSTIC IN THE *EKTHESIS* OF AGAPETUS DIACONUS

Gabriela RADU

West University of Timisoara,

ABSTRACT

The *Ekthesis* (Ἐκθεσις Κεφαλαίων Παραινετικῶν, σχεδιασθεῖσα παρὰ ΑΓΑΠΗΤΟΥ Διακόνου τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, Πρὸς Βασιλέα ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΝ)³ of Agapetus Diaconus has been written around 530 A.D., and it is an early example of "Mirror of Princes" literature. The seventy-two precepts are arranged so that their initial letters form an

Acrostic: *Agapetus the most humble deacon to our most sacred and most devout Emperor Justinian*. It is the purpose of this article to reveal the meaning of the acrostic, to emphasize its importance in the original text and to underline the

³ *Patrologia Graeca*, 86a.1164-1186.

obligativity of its translation. The present work also aims on bringing to the public attention a new Romanian translation of *The Ekthesis*, a text that belongs to a distinct tradition of Greek and Byzantine thinking about kingship.

KEYWORDS: *acrostic, Ekthesis, advice literature, translation.*

**CUVINTE CU ETIMOLOGIE LATINĂ DIN LUCRĂRI JURIDICE
ROMÂNEȘTI, NEINCLUSE ÎN DICȚIONARE ALE LIMBII
ROMÂNE. LITERELE A-C**

Teodor SÂMBRIAN
Universitatea din Craiova

RESURRECTIO ET CASUS DEORUM

Ina STÎNCĂ,
Colegiul Național Ștefan Velovan, Craiova

RÉSUMÉ

Julien est né à Constantinople en 331, en pleine Époque Chrétienne. L'empereur Constance, après avoir assassiné son frère, finira par l'appeler auprès de lui pour remplir la fonction de gouverneur en Gaule. Les Gaulois se rebelleront contre Constance et proclameront Julien empereur. L'empereur mort et Julien peut éviter l'affrontement et règne de 361 à 363, marquant l'histoire de L'Empire Romain par sa personnalité contradictoire. Le jeune Julien a reçu une solide culture grecque et, petit à petit, il devient un fervent adepte de la foi antique, attaché aux anciennes traditions et aux cercles néo-platonisants, pour lesquels Julien représentait un espoir. Guidé par le sens de la grandeur de l'empire et de son idéal de justice, il réussit à rétablir le calme dans la province et une fois empereur, il reprit la tradition romaine de tolérance religieuse, abrogea les mesures prises contre les païens, les juifs et les sectes non arianistes, continua la politique de rétablissement des valeurs civiques.

Ammien Marcellin, dans son œuvre *Res gestae*, traite l'époque qu'il a vécue comme militaire sous Constance II et Julien. Il juge sévèrement le règne de Constance II et manifeste une admiration à part pour l'empereur Julien. L'histoire d'Ammien demeure une source essentielle pour comprendre le IVe siècle. Julien est connu dans l'histoire avec le surnom d'Apostat à cause de sa volonté de rétablir le polythéisme dans l'Empire Romain à l'époque où le Christianisme a gagné les esprits des peuples.

De temps en temps, le cas de Julien l’Apostat, philosophe et héros d’une cause perdue apparaît dans la littérature et dans la philosophie. Le roman de Dimitri Sergueïevitch Merejkovski, écrivain russe établi à Paris, en 1921, *La mort des dieux - le roman de Julien l’Apostat* en est un exemple.

MOTS CLÉS: *Empire Romain, Christianisme, Julien, polythéisme, roman historique.*

**O „CIOCNIRE A CIVILIZAȚIILOR”
ÎN LUMEA ANTICĂ: GRECII VERSUS TROIA**

**“THE CLASH” OF CIVILIZATIONS IN ANCIENT WORLD:
GREEKS VERSUS TROY**

Mădălina STRECHIE
Universitatea din Craiova

ABSTRACT

The epic conflict between the Greeks and the Trojans would nowadays be called the “clash of civilizations”, as it opposed two civilizations differing through organization and political traditions. Troy was guilty of being too close to the Greeks, rapidly expanding at the time, expansion generated by their economic policy. Greece won the battle because it innovated and relied on alliances between almost all Greek city-states, the Greek unity functioning for the first time. Alone before a coalition, Troy lost because of its conservatism as well.

After this “clash of civilizations”, the regional policy changed forever, favouring the Greeks who came to control the whole region and not only, imposing a new order of the region, a Greek one. This new order was mainly an economic one, the welfare of the Greeks causing a climax of their civilization.

The colonization of Troy was the premise of a hegemonic policy in the Aegean Sea and the Mediterranean Sea, the Greek order being imposed by the settlement of new colonies with economic purposes along the shores of the two seas. Moreover, by the elimination of a powerful competitor in the region, the Greeks had the world wide open, and the limits of the Western world were moved by the Greeks who founded new colonies.

The Greek political order resulting out of the victory over Troy was not only an event, but a proof that regional domination was extremely important in the context of world politics, those who ruled the maritime region of the Aegean Sea had free access to the major world political order, the ancient Mediterranean order.

KEYWORDS: *Troy, ancient Greece, civilizations, hegemonic policy, war.*

LATIN TERMS IN MEDIEVAL MAGIC

Renata TATOMIR

Hyperion University of Bucharest

ABSTRACT

Words such as *amulet*, *charm*, *spell*, *grimoire*, or expressions like *ordo ab chao* express people's universal belief in the magical power of particular objects, invisible (but materializable) entities or formulas, or invocation/evocation of supernatural or preternatural powers/forces to influence natural events in ways transcending the norms either of religious devotion or of scientific certainty. Such terms and expressions have been in widespread use in Medieval and Renaissance Europe, and Latin is often cited as "magical language" because every Medieval and Renaissance scholar or clergy spoke, read and wrote this language. Therefore in the Medieval magical, alchemical, and occult texts there are many terms of Latin origin.

The purpose of my paper is to explore some of them revealing their origins and their connotations related to magic.

KEY-WORDS: *Latin, magic, medieval, Middle Ages, grimoire, spell.*